

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	— — — — —	3 frt — kr.
Félévre	— — — — —	1 frt 50 kr.
Negyedévre	— — — — —	— frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre		2 frt.

Felelős szerkesztő:

Dr. BUZA SÁNDOR.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” czimére küldendők. (Deák-tér 29. sz.)
Hirdetések jutányos árban vétetnek fel.

A lap megjelenik minden szerdán.

Szemle

— madártávlatból. —

az új törvényszéki épület helyére vonatkozó vitát illetőleg.

Nagy figyelemmel s még nagyobb érdeklődéssel kísértem, tisztos távollában, az ügymelletes és az ügyellenes vitát, tollharcot, Szatmárt, a város melyik részén építendő törvényszéki palotának kérdése fölött. Részrehajlatlan, szigorú szemlét tartottam a csatamezőn; s tapasztalataimat, megjegyzéseimet röviden a következőkben összegezem.

Rendületlenül áll, mert megeáfolva eddigelő nincs, még annyi vitatkozás után sem, hogy „a városnál a katolikus kaszinó és a Hérmán-féle telek felajánlása nem a kellő nyíltsággal történt. Midőn a kiküldött bizottság szóba hozta a múlt év elején ezt a telket, többen felszóltak, előterjesztve, hogy más telkeket alkalmasabbaknak találnának. A közgyűlésen a tiszti ügyész ur megnyugtatta őket az íránt, hogy a telek kérdése később jön szóba; ezuttal csak általánosságban kívánja

a város építési készségét bejelenteni. Mégis azok, akik ez ügyben tárgyalnak a miniszterium közegeivel, úgy vezették a tárgyalást, hogy a tervek egyenesen arra a telekre elkészítették, költségvetés is készült (állítólag), s a miniszter a maga részéről véghatározatot (?) hozott, kimondva, hogy mit hajlandó ő áldozni és mit kíván a várostól. — Ez bizony nem volt helyes eljárás, a közgyűlés előleges megkérdezése nélkül befejezett tényeket állítani elibök, s érezve a hibát azzal állani elő, hogy a (debreceni) kir. táblai elnök ur választotta ki (?) a telket, kimondva (?) hogy nincs más alkalmas telek. — Így került a közgyűlés elé az ügy.” (Lásd „Szatmár és Vidéke” 1895. febr. 5-ki 6. számában.)

Ennek az eljárásnak a jellemzésétől tartózkodom, jellemzését az elfogulatlan olvasóra s a részrehajlatlan közönség ítéletére bízom. Különbben jellemzi maga magát. De még azt a következtetést is fogja minden igazságszerető ember az idézetekből levonhatni, hogy hát ki az indító főoka azon eshetőségnek, ha a Szatmárt létesítendő törvényszéki palota építése késedelmet szenvedni, vagy ad graccas calendas

elhalasztatni találja, amivel bennünket elriasztani nem szünnék. Tényleg valósul itt a farkas és a bárány meséje.

Annál nyomósabbak pedig az idézetek s az azokból levont következtetések, mivel sem a lap, melyben az idézetek megjelentek, sem azoknak írója kiváló kedvezésről, részrehajlásról irányunkban nem vádolható elleneink által; sőt maga a szerkesztője ama lapnak is súlyosbítja a fent idézettek s a belőlük levont következtetés nyomtatékát azzal, hogy önként bevallja, miszerint az idézettek írójának „igaza lehet mindazokban, a miket elmondott; és hogy „ők (magok is) a választott helynek elejétől fogva nem voltak barátai.” (Lásd: „Szatmár és Vidéke” 1895. febr. 5-ki 6. számát.)

Bizonyos az is, mivel megeáfolva az sincs, sőt megerősítést nyer a fentebbiekben az is, amit ugyanazon, velünk szemben mondhatni, inkább ellenséges, mint jó indulatu lapban a részrehajlással semmiképp sem gyanusítható író mond, miszerint nagy méltatlanságot követtek el velünk szemben ami atyánkfiai, a város atyái, midőn „mondva esi-

TÁRCZA.

A „Filokszéra”

— cz. gazdasági lap szerkesztőségében. —

Töredék. krónikaszerű jegyzeteimből.

I.

Pont tizenkettőt üt a dohányfüstös előszoba rozoga fali órája délután három órakor . . . a második emeleten. De ebből természetesen csak annyi számít, a hány óra van. Még el sem ütötte mind a tizenkettőt, mikor belép Himfy úr, a főmunkatárs.

Mihály, a szerkesztőség inasa, gépiesen feláll, de fel nem tekint, csak folytatja munkáját, a keresztkötecs ragacsolását. Tudja ő ugyanis, ki jön. Tiszteletteljesen köszön.

— Alázatos szolgálja, tekintetes úr!

— Jó napot, Mihály!

Ezzel a legszorgalmasabb főmunkatárs kinyitja sőt belépése után be is teszi a dolgozó szoba ajtaját, a mivel igen előnyösen jellemeztük Himfy ur lelkiismeretességét, mert egyesgyedül ő szokta ezt megtenni. (Idegen ember Mihály segítsége nélkül megépen képtelen volt a szobába jutni.)

Himfy ur a szobába jutva fogasra

akasztja kalapját, a miből megtudjuk, hogy kopaszodó fejét hajáért a gondviselés 8 bibiresóval kárpótolta, aztán téli kabátját, a miből ruhájának egykori bőségére közvetve korára is következtethetünk. Különbben kabátja könyökének fénye az egész öltöny elfekéltsége s egy-két indiskrét folt az idő vasfogára emlékeztetnek. A min nem esodálkozhatunk, ha meggondoljuk, hogy Himfy úr családapa s családja állítólag annyi tagot számlál, a hány bibiresó van a homlokán.

Asztalához ülve a szorgalmas főmunkatárs megkezdi a hivatalos működést. Kinyitja asztala fiókját, kiveszi odarejtett dohányzacskóját, a dohányzacskó után pipáját, pipája után egy pakli gyufát, melyet a szerkesztőség többi tagjának tudta nélkül rejtegetett fiókja mélyén. Három szálat kivett, a többit visszatette.

Bodor füstöket fujva pipájából, munkához akarna fogni, de hiányzik valami.

— Mihály! — kiált.

Semmi válasz. Mihálynak az a furfangos taktikája volt, hogy az első kiáltást sohasem hallotta. Tapasztalatból tudta, hogy a munkatárs urak legtöbbször ok nélkül kiáltanak. Ha hirtelen nem lettek valamit, vagy azt hitték, hogy valamire szükségük van, minden gondolkodás nélkül kikiáltottak: Mihály! Mikor pedig ő munkájából felzavarva

megjelent, kisült, hogy nincs semmi szükségük rá. De hogy hiába ne jött légyen, rendszeren összeszidták.

Arra nézve is tett már Mihály tapasztalatokat, kinél hány kiáltás fejezi ki az elodázhatatlan szükségét. Himfy urnál három, Marhovics urnál négy, Jelenffynél öt, a zsidó Schwareznál 9, tulajdonképen 7 is elég lett volna, de kettőt Mihály antiszemita érzelmei toldottak hozzá.

S richtig úgy volt. Himfy úr nem kiáltott többet, hanem e helyett a lehető legezifrább megszólításban részesítette az íromappából előbujt ollót, mely keresésének tárgya s főmunkatársi tevékenységének legfontosabb eszköze.

Aztán megkezdődik a főmunkatársi tevékenység, mely messziről nézve bárkit tévedésben ejthetne, annyira hasonlít a szabómunkához. Az olló után legnagyobb szerepe van a ragasztó ostyának, melylyel H. úr a nagyobb lapokból ollóval kisajátított parcellákat a „kutyanyelvek”-hez illentgeti. (Igy hívják szerkesztőségi műnyelven a hosszukás papirszeleteket, a melyekre írni szoktak.) A ollra már ritkábban kerül a sor, csak mikor egy-egy ujdonság czimén tesz változtatást, vagy valamelyiknek végéhez egy összegező vagy élezes szentenciát csatol, hogy más külsőt adjon az idegen jószágnak.

nált érdekből zavarják ki a kath. egyházat tulajdonából:“

„Ha bármely más társadalmi egyesületnek lenne egy telke, — olvassuk ugyanazon lapban és ugyanazon írótól — s a városnak azt mondaná, ne bántsd ezt, keress magadnak másat, erre nekem is szükségem van, magam óhajtanék reá saját céljaimraépítkezni: nem kétlem, hogy a város respektálná ezt az óhajtást. S midőn éppen a kath. kaszinóval szemben a jelen zavaros viszonyok közt ellenkező eljárás követetik, s a város, — hogy azt mondjam — m a k a c s u l r e á v e t i m a g á t a r r a a z e g y t e l e k r e : h á t a k k o r a f e l e b b e z é s a m a f e l j a j d u l á s á t ó l a j ó h i s z e m ű s é g e t m e g t a g a d n i n e m t u d o m — mondja az író. — Ne essék az a k i t é t e l r o s z u l a z o k n a k , a k i k a z t e s a k u g y a n m o n d v a e s i n á l t k ö z é r d e k b ő l p r o v o k á l t á k ; r é g e n t u d v a n , h o g y a m i l y e n a m o s d ó , o l y a n a t ö r v é n k ö z ö .” (Lásd: „Szatmár és Vidéke“ 1895. január 29-iki 5. számát.)

Ennek csakugyan nem kell bővebb magyarázat!

Megcáfolhatatlan tény az is, — aminthogy annak megcáfolása meg sem kíséreltetett, — hogy a miniszteriális kiküldött egyéniség egyenesen rá lett vezetve az ugynevezett kath. kaszinói telekre, és e célra szolgáló más telek szóba se jött, habár amannál a törvényszéki palota céljaira nem egy sokkal alkalmasabb telek található a városban.

Ha emlékezetem nem csal: a megyeháznak Nagy-Károlyból Szatmárra való áthelyezése alkalmával mily nagy gond, figyelem és megbeszélés tárgya volt az, hogy minő telken építtessék fel az az új és kétséget sem szenved, hogy szintén palotaszerű megyeház épülete: és

Fél négy tájban megérkezik Schwarcz úr is.

— Alászolgája! — hangzott Mihály köszönése jóval rövidebben, mint mikor Himfy úr jött.

— Adj' Isten! — viszonzá Schwarcz úr, s jobb térdét, könyökét és vállát az ajtónak feszítve szerencsésen kinyitja azt. A betevést persze Mihályra bizta, a ki természetesen motyogott utána magában valamit. Külömben Schwarcz úr középtermetű munkatárs s egyik lábára bicézkel, de hogy melyikre, azt sohasem lehetett megtudni. Arczbőre, haja, szeme, kabátja, gallérja, szóval mindene oly fekete, hogy azt lehetne hinni, hogy ezért hívják Schwarcznak.

Zsebedugott két kéz s egy szájba dugott, sohasem égő harmadrész virginia képezik leírásának kiegészítését.

Belső tulajdonaira nézve ő képviselte a szerkesztőségben a jogi szaktekintélyt, a nyelvileg és irodalmilag művelt elemet s az angol humort, melynek visszaadásában igen sok eredeti tehetséggel rendelkezett, — szó-tárral.

Téli kabátját s kalapját ő is fogásra akasztotta, a minek szemmel láthatólag megörült, mert a fogasnak csak 3 foga lévén, ha utoljára jött volna, sarokba állított botjára kellett volna akasztania.

ismétlem, ha emlékezetem nem csal, akkor e célra több alkalmas telekről volt szó, de a kaszinó-képezdei telekről, mint unicumról, egyetlenről, azt már biztosan állíthatom, semmi szó sem volt.

Mindez így levén, miután a jogukkal élő felebbezők által a magas kormányhoz intézett emlékiratban felhozott számos argumentumok egyike sem cáfoltatott meg, de még csak meg se gyengített; a mely argumentumok mindannyia a felebbezésben a kimutatott helynek, a törvényszéki palota építésére, a város által kitűzöttel nem csak egyenlő, de emennél fölöttébb való czélszerűségét is kimutatta és beigazolta: így állván a dolog, a felebbezők és mindazok, akik velök egy értelemben vannak, akiknek száma napról-napra növekedik, méltán várhatják el, sőt jogosan követelhetik, hogy a nemes város, — jól felfogott érdekénél fogva is, — különösen pedig a fenforgó ügynek és mozgalomnak indító főtényezői, — consilium in melius mutando, jobb meggyőződésre átterve, akár tévedésből, akár (mit föltételezni nem akarunk) részben szándékosan is megeshetett hibáikat helyrehozzák, kijavítsák. Ez lelkiismeretbe, jellembé vágó erkölcsi kötelesség; mi ha nem történik meg, — ne ránk hárítsák a netalán bekövetkező kellemetlenségekért és veztességekért a felelősséget, hanem magokra vessenek.

A nekünk már eszmörletességig fölemlégetett és ajánlott béke, szeretet és egyetértés jelszavai nem csak a „Heti Szemle,” de a „Szamos” homlokára is ráillenek. Az a sértő gyanúsítás és helytelen eljárás pedig, mintha a felebbezők „a tervnek mielőbbi megvalósulását nem óhajtanák” és csupán e célból

Neki azonban egygyel kellemetlenebb volt a helyzete mint Himfy urnak, mert köszönnie is kellett. Ugy a köszönés mint annak fogadása olyan mogorva volt, mintha Schwarcz úr haragudott volna Himfy úrra és viszont. Pedig egyáltalán nem haragudtak. Arról is meg lehetünk győződve, hogy Himfy úr nem is fogadta volna a köszönést, ha lett volna még valaki kivüle a szerkesztőségben; így azonban csupán neki szólhatott.

— Mihály! — kezdi Schwarcz ur is. — Mihály! Semmi válasz. Az a szemtelen Mihály megint kieserelte a tollamat. Mihály! Ez tele van ragadva tintával! Már megint süket. Mihály!

Ugy látszik, Mihály sejtette, hogy Schwarcz urnak nem is annyira a tollal van baja, mint inkább gyufát akar kérni, s azért végig várta mind a kilencz invokációt s csak azután jelentkezett.

— Hallom, — szól impertinens flegmával s miután egy új tollat s egy pakli gyufát letett az asztalra, kisietett, be sem várva Schwarcz ur dühös kifakadását, ki tizenharmadikszor igyekezett virginájára rágyújtani.

Alig fogott munkához, mikor megjelent a szerkesztőség legnélkülözhetlenebb tagja, Marhovics ur, a gazdasági szaktekintély, a szerkesztő kedvence, egy alacsony szőke

„görditenének akadályt eléje” és a mely eljárás a várost úgy osztja két táborra, mint ha egyik részének „a kibontakozás elodázása,” a másiknak pedig a csomónak mielőbbi megoldása lenne egyedüli feladata és célja, holott a felebbezőknek éppen „a csomó igazságos és méltányos megoldása” a kizárólagos törekvése: az illetén kevésbbé nemeskeblű inszINUACIÓKAT ALIGHA „a béke, szeretet és egyetértés” szelleme sugálja. A „summum jus, summa injuria” nem a szerény felebbezők, hanem inkább a hatalmaskodó intézők eljárására illik. Mi nem a „szavak árjába fulasztjuk az ügyet,” hanem nyomós argumentumokkal küzdünk a meg nem álló szóáradat ellenében.

Azt a vádat sem a béke, szeretet és egyetértés szelleme diktálhatja, melynél fogva a felebbezők s a velök egy értelemben levők akkép ítéltetnek meg, hogy „a közérdeket felfogni nem tudják.” Nehéz is azt felfogni, hogy éppen az ő érdekek a közérdek, kivált midőn a felebbezők annak ellenkezőjét mint „pugnus ad oculum” szembeszökőleg kimutatták: de szélmalom ellen küzdeni híjába való dolog.

„Hogy vezette be és készítette elő a város ezt az ügyet, erről lehet kritikát írni, — mondja alto supercilio — főnhéjazva egyik lapnak a szerkesztője — de ez legyen kritika, — mondja továbbá — és ne felebbezés.” No, hát az illetők megadták a kritikát az ügynek nem éppen épületes bevezetése és előkészítése fölött, de beadták kegyes engedelem nélkül a felebbezést is. Kritizálni és nem felebbezni éppen annyi lett volna, mint a végrehajtónak az adófizetővel szemben tanúsított eljárása és bánásmódja: „Csak te fizess és aztán pörölj magadnak!”

pápaszemes fiatal komoly uri ember, kinek minden mozdulatáról leritt a szakértelem.

Utolsónak jött Szellemy Endre, a szerkesztőség gentryje s oppositíója, a könnyed, világias szellem képviselője, a tárczairó és korrektor. Miután Mihály előtte kinyitotta s utána betette az ajtót,

— Van szerencsém! — kiált azzal a routinnal, melyet magánál annyiszor megbámolt.

Látván, hogy mind a három fogas el van foglalva, könnyed mozdulattal leemelte Schwarcz úr kabátját és kalapját s a magáét téve helyére, azokat a sarokba állított botra akasztotta.

Tőle senkisémet kívánhatja, hogy 90 (?) forintos kabátját s 11 frtos czilinderét, mely még ki sines fizetve, a leesés veszélyének tegye ki, Schwarcz úr antiquar öltönydarabjai a fogason diszelegnek.

Mire az előszoba fali órája újra elütötte a maga tizenkettőjét (négy óraker t. i.), a szerkesztőség mind a négy tagja együtt volt s különböző asztaloknál komoly munkába merült. Csupán a tollak sercegeése, itt-ott rágása, a friss napilapok gyürődése, az ollók csattogása s néha-néha egy-egy köhögős hallatszott.

Köszönjük szépen, de nem kérünk belőle.

Ez lehet a végszó is, mely a felebbezőket megilleti.

Egy szemlélő.

Politikai szemle.

A múlt hét eseményei közül különösen kiemelkedik gr. Apponyi Albert székfoglaló beszéde a Kisfaludy-társaságban. Beszédének tárgya volt: aesthetika és politika, művész és államférfiu. — A zajos tapsokkal kísért értekezésben különösen tetszett a jelenvolt előkelő hallgatóságnak a következő, nagyon is időszerű rész: Ha igazán nagyot várunk az államférfiutól, ha azt követeljük tőle, hogy biztos alapokra fektesse nemzetének nagyságát és boldogságát, . . . akkor első sorban az szükséges, hogy céljai megállapításánál és az eszközök kiszemelésénél megtalálja az összhangot az erkölcsi világrenddel, és hogy mindenekelőtt a nemzet erkölcsi minőségét emelje magasra. És ezt csak úgy fogja elérni, ha saját köztevékenységében megvan az a következetes ragaszkodás a megismert erkölcsi jóhoz . . . szóval az egész életnek az a teljes azonosítása a meggyőződéssel, melynek neve jellem. — A politikai jellemről szükséges volt ez a komoly lecke, mert bizony arról manapság, mint a tények bizonyítják, nagyon is zavaros fogalommal látszanak binni. Érdekes még, hogy mikor Gyulai Pál az értekezés felolvasása után Apponyinak az oklevelet átadta, hozzá beszédet intézve a többi közt így szólt: „A politika az időszerű igazságok keresése . . .” Apponyi válaszában helyreigazítja őt, mondván: „Noha a politika az időszerű igazságok keresése, nézete szerint még sem szabad annak soha az örök igazsággal ellentétbe jönnie.”

Apponyi beszédéből tanulhatnának a szabadelvű politikusok. Különösen tanulhatna belőle a függetlenségi pártiak azon része,

A makacs hallgatás azomban, melynek oka a hivatalos megszokás volt, csakhamar megtört.

A Szellemyfő úr keblében duló alanyi érzelmek kitörtek.

— Mégis csak szemtelenség, a mit ez a görög művel!

A redakcióban ugyanis görögnek hitték a szerkesztőt, bár családi neve Tapsy volt. Hogy miért, azt ők maguk sem tudták; ha csak azért nem, mert borzasztó ellenszenvvel viseltetett a görög nyelv iránt.

— Itt van! Lefordítok 9 kutyanyelvet a „Rejtélyes gyilkosságból” a holnapi számba. Ez neki nem elég. Ide rakja az asztalomra a Neues Pester Journalt „Az én utazó eszmáim”-al. Aztán írja kék plajbászszal: Még ma kérem! aláírva Tapsy. Hunczut, a ki lefordítja. Még ma felmondok. Nem igaz Himfy úr? Fel én. Na mondja Marhovics úr. Csak jöjjön haza. Alig várom. Keressen más bolondot. Ugy-e Schwarcz? Na? Mit mond hozzá?

Az interpellált munkatársak nem nagyon látszottak meghatva Jenni Szellemyfő úr fenyegetéseitől, minthogy már megszokták azokat, mert naponként voltak hallhatók, mire azonban a szerkesztő előkerült, böles mérsékletté enyhültek.

mely egy idő óta politikai elvét a lomtárba helyezte. Mert amilyen csalogatóan szép és kívánatos a függetlenségi pártiak politikai elve elméletben, éppen oly boszantóan követkeretlen e párton levők nagy részének utóbbi kétkulacsos szereplése a gyakorlatban. Pedig az elmélet őszinteségét a gyakorlatnak kell beigazolni. Tudva levő, hogy ujabban a függetlenségi pártbeliek közül a legnagyobb rész az egyházpolitikában elég gyenge és következetlen volt az „időszerű” szabadelvű politikát követni s ennek kedvéért éppen a döntő pillanatban a saját alapelvét sutba dobni. Az ő politikájuk is, mint a szabadelvű pártiaké, az időszerű igazság keresésénél ellentétbe jött az igazsággal, a minnek pedig — Apponyi szerint — soha sem volna szabad megtörténnie.

Hogy mennyire kompromittált a függetlenségi nagy részének e változó, ingadozó, következetlen politikai magatartása a pártra, fényesen igazolja saját pártlapjuk elkészített nyilatkozata.

A „Magyarország” című lap minapi vezércikkében kereken kimondja, hogy a függetlenségi és 48-as párt többsége másfél év óta „együtt szavaz a kormánypárttal.” — Az időközi választások alkalmával a függetlenségi párt tagjai vagy visszavonultak a küzdelemtől, vagy „saját lobogójukat átvitték a kormánypárt táborába.” Sőt az is megtörtént, hogy midőn ugyanez a párt egyik része egy kipróbált hűségű és országos nevű jelöltet állított, „a másik rész a kormánypárthoz szegődött.” Pedig folytatja tovább — „becsületes embernél a zászló tisztasága előbbre való, mint az egyéni érdek.” Az a tény, hogy „a központ együtt szavaz a kormánnyal,” a szilárd emberekben vagy gyanút okozott, vagy kételyt szült. Egyiknél megrendült a bizalom, másikkál ingatagga lett a hit, harmadikkál kételyek keletkeztek, a negyediknél alkura lépett a meggyőződés az egyéni érdekekkel. — A

— Hjh, majd én piszkoskodom, — szokta volt morogni, mikor a szerkesztő megérkezett, s kettőztetett erővel a munkához fogott.

Az sem volt titok a derék munkatársak előtt, hogy a felmondás fenyegetésével éppen a szerkesztő szokta erősebb munkára sarkalni Szellemyfő urat, ki minden ily esetben tőle nem is várható alázatosággal tett ígéretet a sorgalmasabb munkára.

— Az semmi, — jegyzé meg Schwarcz úr, ki jogász lévén szeretett nagyobb s meggyőzőbbet mondani a másikkál. — Az semmi kérem. De nekem ide ad egy hét-hasábos értekezést a Sit Walter fokhagyma tenyésztésének legujabb s legkitünőbb módszeréről. Én uraim sohasem hallgattam az egyetemen ily című kollokviumot.

Marhovics úr, ki egyetemet egyáltalán nem hallgatott, azt jegyezte meg erre, hogy semmi összefüggést nem lát az indexbe irt leckeórák s azok tudása között.

Ebből a csipős megjegyzésből majdnem háboru lett, melynek kitörése csak azon mult, hogy Schwarcz eszébe jutott, miszerint második szigorlatán egyhangulag visszavetett s így a vitához szükséges legerősebb fegyvere kettőtörtött.

Ez adta a bátorságot Marhovics urnak egy még csipősebb megjegyzésre:

politikában pedig szerinte „az önzés nemcsak visszataszító, de megvetésre méltó indulat, mert egyéni érdekeit emelni a közjó felé a hazafiatlanság bélyegét viseli magán.”

Ime így itél a függetlenségi párti lap a saját pártbelieiről. Lehet-e csodálkozni tehát, ha a választó polgárok az önző szabadelvű pártpolitika megbuktatására nem hajlandók tovább a züllésnek indult függetlenségi politikáját támogatni, bennök bizni s működésük sikerében tovább is remélni? Lehet-e csodálni, ha a magára hagyott választó polgárok az ujonnan keletkezett néppárt zászlaja alá sorakoznak, a hol kevésbé akadhatnak érdekhajhászó, elv-feladó, köpenyeg-forgató elemek.

A „Magyarország” új szervezkedést ajánl utóbbi számában és pedig úgy a kormánypárt, mint a néppárt ellenében. Ugyan mi ezimen hiszen a nép újból annak a politikai pártnak, mely már egyszer eszerben hagyta? — Hangsúlyozza a „Magyarország” „az ország nagy érdekeit” a „nemzet nagy problémáit” s hozzá teszi, hogy „a néppárt fanatizálja a katolikus elemeket s általa felekezeti harc, vallási gyűlölködés és türelmetlenség fogja fölzavarni az ország lakosainak békéjét.” — Nos, hát az ország nagy érdekei s a nemzet nagy problémái eddig is léteztek. Mért támogatták a függetlenségi kormányt azon érdekek háttérbeszoritásában? megakasztásában? A mi pedig a felekezeti gyűlölködést illeti: attól ne féljen a függetlenségi párt. Ebbeli hazafias (?) aggodalma épp olyan frázis, mint aminő a politikai programja, mely csak arra való, mint multja bizonyítja, hogy a jámbor magyar népet újra becsapja. A néppárt követői nem gyűlölik a más véleményben levőket, csak saját elkobozott jogait akarják alkotmányos uton visszaszerezni s lerántani az álarcot azok képéről, kik eddig a népnek mézet ígértek és ecetet adtak.

A függetlenségi szervezkedhetnek újból kerületenkint, ígérhetnek a népnek fűt-fát, mint eddig tették, elmondhatják szörnyű

— De hiszen a hagymáról írni önnek könnyű. E gyöngéd érzés nyilt antiszemizmust rejtett magában. Schwarcz úr tehát nem tehetett okosabbat, mint hogy eleresztette a füle mellett, bár Szellemyfő úr elfojtott sziszegése boszantotta egy kicsit.

Mindazonáltal sem a szerkesztő kedvence, sem a legszorgalmasabb főmunkatárs nem hagyta szó nélkül a „görög” baklövéseit. Marhovics úr homeri kacajjal jegyezte fel, hogy nem képes egy Janathánt megkülömböztetni egy Parmén almától, nem képes belátni a czukorrépa tenyésztésének előnyös voltát (az alföldi gazdákra); filoxérát még nem is látott, mégis mindig lamentál miatta; most meg egyre az almabort hajtja, s fellezgős szavakkal sértegeti a hátramaradt magyart, hogy tekinesen a művelt nyugat felé s természetesen cidret, a nemes cidret, melynek hatását oly szépen látjuk illusztrálva a Kornevilli harangokban stb.

Himfy úr nem kis humorral jegyezte meg, hogy egyetlen eredeti ujdonságot fel nem vesz, a mely még más lapban meg nem jelent.

Dr. Fodor Gyula.

aggodalmaikat: a választó polgárok azt fogják felelni: Elég volt az ámitásból. Többé rá nem szedtek. Ti csak beszéltek, de nem teszték. Vagy ha teszték, nem a mi érdekünkben, hanem a szabadelvű kormány érdekében. Ismerünk már benneteket! Majd csak magunk próbáljuk meg a mi bajunkat elintézni. Vannak még hazafiak mások is az országban, akik nem kürtölik hazafiságukat, de tettel mutatják meg. —

A nép valódi érdeke mellett emeltek szót a néppárt két vezére Zichy Nándor és Esterházy Miklós grófok a főrendiház f. hó 13-iki ülésén. Sürgetik a választás tisztaságát a választási szabadság tiszteletét. A választások körül u. i. mindenünnen visszaélésről hallanak, visszaélésről a kormányközégek részéről, akik a kötelességen túlterjeszkedő erőszakos beavatkozást követnek el. Szemére hányják Bánffy miniszterelnöknek, hogy most másképp nyilatkozik az egyházpolitikáról, mint bemutatásakor, hogy tehát nem őszinte. Esterházy Miklós és Zichy Nándor grófok egyképen beszélnek mindig, a főrendiházban úgy, mint künn az életben valamint a négy szemközti tanácskozásban. Nem taktikáznak, nem ámitanak, hanem nyílt magyar őszinteséggel tárják föl a sebeket, melyeket a szabadelvű rendszer ejtett a társadalmon, amelyet egyházpolitikájával felzavart s melyért a felelőséget el szeretné magáról háritani.

Csak a vak nem látja, hogy a szabadelvű kormány dulta föl az ország békéjét, midőn az egyházpolitikát törvénybe írta. S ebben a függetlenségi párt segítette. Azóta vannak elnyomortva a közállapotok. Azóta tart az általános elégtelenség. Ez a liberális abszolutizmus szülte mindenütt az elkecsereledést az emberekben. Nem is csoda, mert semmiféle vallás sem törheti megadással az állami hatalom részéről a beavatkozást és elnyomtatást. És ha az áldatlan egyházpolitikai reformok erőszakkal keresztülvitetnek, az egész ország általános zavarba sodortatik, mert a polgárok nagy sokasága vallásos érzéseiben van kiméletlenül megátámadva. Nem ok nélkül félt a hgprimás, nehogy Magyarország is Lengyország sorsára jusson. . .

A néppárt programja.

Lapunk multkori számában közöltük olvasóinkkal a néppártnak hivatalosan megállapított programját. Alig hogy napvilágot látott e program, azonnal megindult ellene a hajsza, a támadás minden oldalról. Természetesen nem hiányoztak a rágalom fegyverei s a készakarva csinált elferdítések sem különösen Zichy Nándor és Esterházy Miklós Móríc grófok, a néppárt fővezéreit illetőleg. Ezen gyanúsítások ellen, nemkülönben a néppárt programjának helyes megértésére a „Fejérmegyei Napló“ február 4-ik számában „A néppárt programja“ címmel a fentnevezett grófok a következő nyilatkozatot teszik közzé:

„A lapok a néppárt programját és vele egyéniségünket megátámadni, gyanúsítani és kisebbiteni igyekeznek.

Legelőször is úgy állítják oda a január 27-ikén és 29-én megállapított programot, mint a mi multunkkal való szakítást, új állásfoglalást. Ez helytelen.

A mi programmunk ma is az, a mi volt: a kormány egyházpolitikájának rosszálása. Mi ma is a magyar államot történeti alapján, a keszténység elvei alapján szolgáljuk. Alkotmányunkhoz, koronás királyunk-

hoz, egyházunkhoz törhetlen hűséggel ragaszkodunk. Ez az értelme a néppárt programjának.

A mi programmunk nem gyűlölet másképp hívők iránt, nem antiszemizmus, nem a tőke, sem a birtok megtámadása; az a jog és igazság, a méltányosság programja, a keresztény szeretet, mely annál nagyobb, mennél ügyefogyottabb, minél szegényebb az, a kit felkarol.

A mi programmunk nem megtagadása a hazá, nem a magyar nemzet hő szeretetének, de igen is ezen szeretetbe való befoglalása a hazá minden polgárainak.

Ez az út, a melyen ezen programot érvényesíteni törekszünk, ugyan az az út, a melyet eddig is követtünk: az alkotmányos jogok törvényes gyakorlata, melyet egy félszázad lefolyása alatt követünk; az alkotmányos jogvédelem, a nép akaratának meghamisítása elleni tiltakozás: meggyőződésünk leplezetlen kifejezése.

Ime a néppárt programja: a ki abban mást keres, határozotlan téved.

Mi más útját a boldogulásnak nem ismerjük. Adja Isten, hogy ezen az uton találkozzunk!

Zichy Nándor gróf.

Esterházy Miklós Móríc gróf.

Magyar gazdák országos kongresszusa.

A magyar gazdaközönség s a gazdasági testületek körében már a mult év végén napirendre került egy országos gazdaggyűlés tartásának kérdése.

Az ügyet az Országos Magyar Gazdasági Egyesület vette kezébe, s ma már az országos gazdakongresszus megtartása nem csak határozattá vált, hanem tervezete és szervezete is teljesen meg van állapítva. E szerint a gazdaggyűlés f. évi május hó 19, 20, 21, 22 és 23-ik napjain Budapesten fog megtartatni. Rendezik: a szövetségbe lépett gazdasági egyesületek végrehajtó bizottsága s az országos magyar gazdasági egyesület és a független gazdák e célra kiküldött bizottságai. Célja a kongresszusnak: mindazon köz- és mezőgazdasági kérdéseknek beható tárgyalása, melyek a jelen gazdasági válsággal összefüggésben vannak s ez alapon oly határozatokra való jutás, melyek a válság enyhítésére a kormány intézkedéseknek s társadalmi tevékenységnek utakat jelölnek ki. A kongresszuson 5 szakosztály működik, ezek: 1. Mezőgazdasági és szakoktatásügyi, 2. Hitel biztosítás és adóügyi 3. Mezőgazdasági, politikai és őrökésítési, 4. Telepítés és kivándorlás, munkás cselédügyi 5. Gazdasági érdekképviseleti szakosztály. Az elnöki tisztek a magyar társadalom legkiválóbb férfaival vannak betöltve. A szakosztályok bizottságokra vannak felosztva s minden bizottságnak legalább egy előadója van s az előadók száma több mint 30 hivatott s nagyobbbrészt országosan ismert szakférfiből áll. A bizottságok keretébe a tárgyalás alapjául felvett kérdések mélyen szétágaznak a gazdasági élet minden ágába s oly behatóan s részletesen fogják foglalkoztatni a gazdaggyűlést a mezőgazdasági ügyekkel, a mint ez még egy kongresszuson sem történt. A kongresszus tagja lehet, a ki valamely gazdasági testületnek f. évi január 31-ig tagja volt, vagy a kit az igazoló bizottság felvesz. Tagok az ülésen tanácskozási és szavazati joggal bírnak, a kongresszus összes

kiadványait ingyen kapják s a tagok részére kieszközölendő kedvezményekre igényt tartanak. Tagsági díj 5 frt, — jelentkezhetni tagul a III. országos gazdakongresszus titkárságánál (Budapest, Köztelek.) Ugyanaz a kongresszus tervezetét is kézséggel megküldi az érdeklődőnek, ha ez iránt egy levelező lapon hozzá fordulnak.

Hazánk.

† **Albrecht kir. főherceg** folyó hó 18-án Arkóban elhunyt. A boldogult kir. főherceg Európa legrégebb uralkodó házának szeniorja volt.

A veszprémi püspök körlevele. Hor-nig Károly báró veszprémi püspök nagybőjti körlevelet küldött szét egyházmegyéje papságának azzal az utasítással, hogy farsang vasárnapján tett előzetes figyelmeztetés után, nagybőjti első vasárnapján a szöszékről olvassák fel és magyarázzák meg a hiveknek. A körlevél a katolikusok kötelességeit fejtegeti és a politikai jogoknak katolikus irányban való gyakorlására buzdít. „A kath. keresztény embernek — ugymond — nem szabad hitbéli meggyőződéseit csak amugy titkon, otthon, négy falai közt hangoztatnia, hanem nyíltan kell azt vallani, bátran az egész világ előtt, mert igaz, hogy az apostol azt mondja: szívvel hiszünk az igazságra, de legott így folytatja: „Szájjal pedig vallást teszünk az üdvösségre“ . . . Helytelen és téves tehát az a megkülönböztetés, a melyet manap sokan tesznek, hogy más a magán, más a nyilvános, vagy amint mondani szokták: a polgári, vagy a közélet; mintha otthon, családot körében lehetnél ugyan katolikus, de amint az élet piaczára kilépsz, polgári eselekedeteidben nem szabad annak jelét adnod. Helytelen és téves, mondom ez a megkülönböztetés, — sőt ha erősebb szavakat akarnék használni, még azt is hozzá tehetném, hogy hazug és, hogy csak a katolikusok megtévesztésére találták azt fel, mit nem is nehéz bizonyítani. Mert kérdem: Krisztus talán csak azt a gyáva embert váltotta meg, a ki otthon ül négy falai közt és bizalmasai és meghitt családbeliei előtt . . . egyre ismételteti, hogy ő minő jó katolikus — amint pedig háza küszöbét átlépte, félelemből, vagy hogy „szabadelvű“-nek tartásuk, úgy tesz mintha mindezekről semmit sem tudna s egy szót sem talál vallásának védelmére sőt talán még helyesli is hogy azt gyalázzák, megátámadják?“

A néppárt szervezkedése. Bars megyében Garam-Szent-Benedeken s a hozzá tartozó Kovácsi községben a néppártot megalakították. Az összes választó polgárok nagy lelkesedéssel tették magukévá a néppártnak programját s egyersmind kézséggel kötelezték magukat írásban arra, hogy a jövő választásoknál esakis a néppárt jelöltjére adják szavazataikat. — Bács-Bodrog megyében a szabadkai néppárt a napokban rendkívül népes értekezletet tartott, melyen megbeszéltek a párt szervezkedését s ennek közelebbi részleteit. — Veszprémmegyében nemcsak magában Veszprém városában, hanem a községekben is a nép nagy lelkesedéssel áll a néppárt zászlójához. A függetlenségi és 48-as párt központi végrehajtó bizottsága felhívásban kéri az ő párthiveit, hogy ne

csatlakozzanak a néppárthoz, de a felhívás senkit sem alterál. — Baranyamegyében főleg a megye északi községeiben is, a néppárt erősen szervezkedik. — Pozsony megyében is a napokban alakult meg a megyei néppárt. Igen népes gyűlésen a központi néppárt programját meg-megújuló éljenzés között felolvasták és elfogadták.

A delegációkat május hó végére fogják összehívni, ha a magyar országgyűlés addig befejezi tanácskozásait. A delegációk az ilén Bécsben üléseznek. A delegációk elé terjesztendő közös költségvetést és jelentéseket még május vége előtt fogják meg-állapítani.

Uj zászlós urak. A király Orzi Béla báró főkamrást kinevezte országbíróvá; az ő helyébe Andrássy Aladár gróf lett főkamrás, Festetich Tasziló gróf pedig főasztalnok lett a lemondott Csáky Albin gróf helyébe.

A fuzió. A 67-es alapon álló pártok egyesítésére hivatalos formában feb. 16-án történt meg az első lépés. Bánffy Dezső miniszterelnök fölhívta Apponyi Albert grófot és Szapári Gyula grófot, hogy egy közös értekezleten vitassák meg a 67-es pártok esetleges egyesülésének a föltételeit és módzatait. Az értekezletet e hét folyamán tartják meg s abban részt vesznek a 67-es alapon álló pártok kiküldöttei. Apponyiék nem igen biznak a tanácskozás eredményében, míg Szapári Gyula és pártja biztosra veszi, hogy a fuzió sikerülni fog.

A magyar Állam sajtópöre. A „M. Á.” 1894 december 12-én megjelent Consummatum című czikkéért a főügyesség királysértés czimén sajtópört intézett Szemecz Emil, a „M. Á.” felesős szerkesztője és a czikk írója ellen. A törvényszék és az esküdtek verdiktje alapján vádlottat vétkesnek mondta ki és nyolcz havi államfogházra és egy évi hivatalvesztésre ítélte. Az esküdtek közt A „M. Á.” szerint volt 5 zsidó 3 szabadkőműves és egy kormánypárti képviselő. A vádlott semmisségi panaszt jelentett be.

A lutri. A magyar kormány hosszabb idő óta a kis lottó eltörlését tervezi, de nem akarja nélkülözni azt a hasznot, melyet ezen hazardjáték az államkincstár konyhájára eddig hozott. A kibuvó egy osztályosorsjáték rendezése. Erre nézve a tanulmányokat most fejezték be a pénzügyminiszteriumban. Mielőtt még a lutrit megszüntetnék, előbb kipróbálják az osztályosorsjáték hozamképességét. Egyelőre tehát két szerenesejáték fogja a szegény emberek zsebéből kiesalni az aprópénzt. Az új osztályosorsjáték intézését a kormány egy bankra bizza. Az életbeléptetés nemsokára bekövetkezik. Ha az újítás sikeresnek bizonyul, az osztrák finanszminiszter is követni szándékozik magyar kollegájának példáját; előbb azonban bevárja az eredményt, mert a német nem akar esetleg a maga kárán okulni, ha d okuljon a magyar.

Külföld.

XIII. Leo pápa f. hó 17-én a trónteremben 400 zarándokot fogadott, kik Velence és Emilia tartományokból jöttek. A

zarándokok elvonultak a pápa előtt, ki mindnyájukhoz jóakaró szavakat intézett, miáltal a fogadás több mint egy órát vett igénybe. E szerint a pápa állapotáról szóló nyugtalanító hírek meg vannak czáfolva.

Herczeg mint benczés-szerzetes. A prágai Emaus-templomban ritka ünnepély folyt le. Schönburg hercegnek a felsőház alelnökének a fia letette a szerzetesi fogadalmat és belépett a benczések szerzetébe. A herceg azelőtt huszárszázados volt a 13-ik ulánus ezredben. A herceg családján kívül az arisztokrácia számtalan tagja volt jelen az ünnepélyen,

A nihilisták és a czár. Mióta II. Miklós orosz czár újból proklamálta a kényuralmat, a nihilisták csaknem mindennap fenyegető leveleket és manifestumot küldöznek neki. Mint egy pétervári távirat jelenti, az utóbbi időben nagyon sokat foglalkoztatja az orosz főváros lakosságát egy palotaőrnek az elfogatása. A palotórt hirszerint abban a pillanatban fogták el, a midőn a czár dolgozószobájába nagy aczélmetszeteket csempezett be, melyek II. Sádor czár rettentő meggyilkoltatását ábrázolták. E metszetnek egyikén II. Sándorczar helyén II. Miklós képe volt. Ilyen képekkel az utóbbi időben egész Oroszország el van árasztva.

Vidék.

Felsőbányán Jézus sz. szívének ünnepén a nagy mise alatt tette le Dimand Károly a rom. kath. népiskola ujonan választott I. osztályu tanítója Pemp Antal plébános érd. esperes kezébe a hivatali esküt. Az eskü letétele után a plébános emelkedett és szívhez szóló beszédet intézett az új tanítóhoz és a szülőkhöz, vázolván az iskola, illetőleg a tanítói állás nagy fontosságát és a szülőknök gyermekeik iránti kötelmeiket, továbbá szólott a szülőknök a tanítók iránt tanusítandó jóindulatokról és az egyetértő összmunkálkodásról. — A legényegyleti ház bebutorozási költségeire február 10-én tartott táncmulatság bevétele 91 frt 41 kr., kiadása 41 frt 01 kr., tiszta jövedelme volt 57 frt 40 kr. A táncmulatság alkalmából felülfizettek: Thoma László 3 frtot, Smillár Mihályt 60 krt, Illia István 50 krt, Császár Tivadar 40 krt. — Jegyeiket megváltották: Pemp Antal 3 frtal, Dimand Lajos 1 frt 50 krral, Szűszner Ferencz, Mostis Lajos és Hitter Ignác 1—1 frttal, Kremniczki Fülöp, Herr József és Sarudi Sándor 60—60 krral. A szives adakozóknak az egylet nevében mély köszönetét nyilvánítja Vagányi Kálmán, alelnök és pénztárnok. — F. hó 15-én ejtetett meg a városi képviselők felének megválasztása. Ujabb 6 évre megválasztottak: Kerekes Sándor, Nagy Lajos, Konezvald András, id. Hajdu Sándor, Dobai János, Delhányi Zsigmond, Máriás György, Jékli Károly, ifj. Lévai Sándor, Ádámesik Péter, Lengyák Péter. — Póttagok lettek: Mikola Antal, Jóós Lajos, Kuzskó József, Smillár Mihály, Vagányi Kálmán és Puskás Antal. — Városunkban e hónap 12-én hunyt el Maxa Vincze német-mokrai nyugalmazott kántor-tanító, ki a tanítói pályán fentebb említett állomáson 31 évig működött. Az elhunyt 6 évig volt városunk békés polgára. — A kath. legényegylet f. hó 3-án tartotta évi beszámoló és tiszt-

választó közgyűlését. Az elnöki jelentés szerint volt az egyletnek 123 rendes 15 alapító, 19 pártoló és 10 tiszteletbeli tagja. — Kilépett, illetőleg eltávozott 6 rendes, meghalt egy alapító és egy pártoló tag: Dorogi András és dr. Tenki Sándor. Belépett 18 tag. Az egyleti könyvtár 386 sz. a. 415 darabból áll. A könyv-kivételek száma 634. Adományoztatott az év folyamán 33 darab könyv és 4 füzet. — Könyveket adományoztak: mlt. és főtiszt. Meszlényi Gyula püspök és fővédnök ur 8 darabot, a belügyminiszterium 1 drbot, a Sz.-István-Társulat 17 drbot, Pemp Antal védnök-elnök 2 könyvet, 4 füzetet, Dimand Lajos 4 könyvet, Czier Ferencz 1 könyvet. Buza Sándor és özv. Ádám Sándorné 2—2 könyvet. Táncczel György atyamester butorokra 2 forintot ajándékozott. Tartatott az év alatt 1 köz- és 1 választmányi gyűlés. Az egylet évi bevétele 464 frt 96 kr., kiadása 412 frt 49 kr. tiszta jövedelme volt 52 frt 47 kr. Tisztviselőkül elválasztottak: Alelnökül és pénztárnokul Vagányi Kálmán, titkárul Jékli Károly, jegyzőül Dimand Károly, könyvtárnokul Kupás Jakab és Brodács János, atyamesterkül Táncczel György és Labina Sándor, azonkívül választott 18 választmányi tag és 11 pénzbeszedő tizedes. Az egyleti ház építésére az elmúlt évben 190 frt fordított. Az egylet ez évben december 26-án fogja megérni fennállásának tizedik évét. Mindazok, kik az egyletet pénz- vagy könyvajándékban részesíteni szivesek voltak, fogadják e téren is az egylet legmélyebb, hálás köszönetét. Az egylet elnöksége.

Zajtában, a gör. kath. hívők ajánlataiból szerzett két új harang megáldása, f. hó 17-én ment végbe nagy ünnepélyességgel, nagy számu kath. hívők részvétele mellett. — Az egyházi ünnepélyt jótékony célra rendezett jól sikerült bál követte.

Nagy-Peleske község közbirtokossága, a mezőgazdaságról szóló 1894. évi XII. t.-cz. 6. §-a értelmében f. hó 14-én tartott gyűlést, a melyen egyhangulag elhatározta, hogy a fordulós földeken ugart nem tart s egyelőre hat évre beveti. — Ugyanekkor választottak meg — az új mezőrendőrségi törvényben körvonalozott hatáskörrel — a mező-őrök.

Nagy-Majtény. F. hó 16-án az ovoda javára tartott táncmulatság igen jól sikerült, daczára a dühöngő hó viharának és kegyetlen hidegnek, daczára annak, hogy árvíz által körülvett községünk a vasuti állomás felől akkor csaknem megközelithetlen volt, a jótékony czél iránti lelkesedés és a jókedv szeretete többeket hozott körünkbe Szatmár és Nagy-Károly közönségéből s tekintélyes összeget gyűjtött a kisdedek iskolájának javára. R. I.

A szaniszlói kisdedóvó gondnoksága a kisdedóvó javára a község háza termeiben 1895. évi február hó 20-án, szerdán zártkörű táncmulatságot rendez. Belépti-dij: személyjegy 2 korona, családjegy 4 korona. Felülfizetések a kisdedek nevében köszönettel vétetnek és hirlapilag nyugtázva lesznek.

A Nagy-Somkuton felállítandó Máriaoltár részére a következő adományok folytak be: Gróf Teleki Sándorné 5 frt, Gróf Teleki Gizella 5 frt, Gróf Teleki Lászlóné 10 frt, Sziberth Bertalanné 5 frt, Hosszu Biri 2 frt, Hosszu Rózsika 2 frt, Dunay János 5 frt, Indre Lászlóné 2 frt, ifj. Brunecz Károly 2 frt, Ambrus Mózesné 1 frt, Belbe János 5 frt, Szabó Ágostonné 2 frt, Pap Józsefné 10 frt, Vojt Bogdánné 3 frt, Szogedy Józsefné 1 frt, Hirsch M. 50 kr, Haazné 1 frt, Vojt Simonné 2 frt, Babics Jánosné 4 frt, Takács Sándorné drné 10 frt, ifj. Takács Sándor 2 frt, Hajnal Istvánné 2 frt, Szappanyos Józsefné 5 frt, Oeksner Adolfné 5 frt, Riesenberger Jenő 3 frt, Szaitz Emil 1 frt, Mikóné Péchy Mária 2 frt, Péchy Irénke 2 frt,

Bocsányi Tivadarné 100 frt, Mán Lajosné 5 frt, Katona Jánosné 3 frt, ifj. Donováb Antal 1 frt, Donováb Antalné 2 frt, Grosz Emilné 1 frt, Nagy Gáborné 2 frt, Barthos Dezsőné 1 frt, Petschaut Ferdinándné 5 frt, Darai Ignáczné 2 frt, Bogdándy 50 kr, Mátyás Adolfné 1 frt, Feitlné 5 frt, Farkas Margit 50 kr, Cseh Károlyné 50 kr, Mik Györgyné 1 frt, N. N. 1 frt, Putnoky 1 frt, Butyán János 1 frt, Czapflné 1 frt 50 krt, Némety G. 59 kr, Gering János 50 kr, Szántó József 1 frt, Gering Mária 1 frt, Lázár 1 frt, Gering János 1 frt, Hasenauer 3 frt, Málitz 1 frt, Glöckerné 1 frt 50 kr, Csizmárné 50 kr, Moravetzné 1 frt, László Sándorné 50 kr, Borsi Róza 59 kr, Máriás János 50 kr, Somerné 1 frt.

— **Hosszumező.** A helybeli róm. kath. fiók hitközség gondnoksága által f. hó 2-án rendezett jótékonyezélu táncmulatság remekül sikerült s a bevétel annyira meghaladta a kiadást, hogy egy öt változatu harmonium beszerzésére képesek lettünk. Ugy a résztvevő, mint az érdeklődő közönség felülfizetésekkel is volt szives ügyünket támogatni. Urányi Imre o. képviselő 2 frtot; Schönherr Ágoston apát, Dolinay Péter pléb., Könts László s. lelkész, Mandics János s. lelkész, Tormay Jeremiás ny. lelkész, Lóber András, Aranyosy Jakab, Martinides Gábor, Kövy József, id. Kántor Ferencz 1—1 frtot. Sop Antal, Csurka Andrásné, ifj. Kántor Ferencz, Kántor Sámuelné, Nemes Eszter, Páll László, Pió Mihály 50—50 krt. Ferenczy István 40 krt, Fáith István, Galbáry József, Kolarik József 20—20 krt. Széll Ferencz, Krajla Mihály, Kolozsváry Károlyné, Bagács István 10—10 krt. Kántor István 5 krt. Fogadják a nemes adakozók ez uton is a hitközség köszönetét. Hosszumező 1895 febr. 15. Terébessy István, róm. kath. tanító.

— **Munkács** város közönsége 100,000 forintot szavazott meg állandó színház építésére, Beregmegye törvényhatósági közgyűlése pedig ezt a határozatot jóváhagyta. Bertalan Pál, a színpártoló egyesület elnöke és Lónya y Sándor most azon fáradoznak, hogy a színház még ebben az évben felépüljön.

— **Ungvár.** A helybeli papnevelő intézetben, kápolnája felszentelési évfordulóján, f. hó 11-én, szép ünnepély folyt le. A kápolnában d. e. 9 órakor Firczak Gyula megyés püspök ő méltósága fényes segédlettel püspöki sz. misét mondott, mely alatt dr. Suba György theologiai lyceumi tanár tartalomdus egyházi szónoklatot tartott. Délben 1 órakor a papnevelőház előljárósága 30 terítékü ebédet adott, melyben a központi papság, a latin testvérek részéről Zoltsák János nyugalm. főgymn. tanár vettek részt. Az asztalfőn Firczak püspök őméltósága foglalt helyet, ki elsőnek emelt poharat őszentsége XIII. Leó pápáért és ő felsége a királyért, mely hatásos toasztok alatt a jelen voltak állva maradtak. Toasztokat mondottak még: Jakovits János, kanonok, papnevelőházi igazgató, püspök őméltóságára, Fejér Emanuel prépost-kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő Zoltsák Jánosra mint a jelenlevőknek érdemekben megöszült tanárára és a papnevelőházi előljáróságra, Zoltsák János jelenlevő volt tanítványaira, Matyaczko Theodor papnevelőházi lelkiigazgató az ünnepi szónokra dr. Suba Györgyre stb. D. u. 1/2 órákor kezdődött a diszgyűlés, melyet a papnevelő intézet egyházirodalmi iskolája, védőszenjteinek: aranyszáju szt. János, nagy szt. Bazil és nazianzi szt. Gergely ünnepe alkalmából az intézet nagytermében rendezett, melyen Firczak Gyula püspök őméltósága és nagyszámu előkelő közönség volt jelen. A diszgyűlésen a növendékek zene- és ének-darabjai szavalmányai, és felolvasása élvezetes perczeket szereztek a jelenvoltaknak.

— **Roskovics Ignác** munkácsi székeskaptalani nagyprépost, f. hó 15-én d. e., élete 73-ik, áldozársága 47-ik, kanonoksága 17-ik évében agyszéllhűdés következtében elhunyt.

— **Szolyva.** Nagy szerencsétlenség történt f. hó 13-án éjjel, midőn egy izraelita lakadalomból a tövisfalvi boltos felesége és leánya Szolyváról haza akart menni. Egész délután szakadt az eső, a hó erősen olvadásnak indult, és váltig mondták a boltosnénak, maradjon reggelig, váltig kérte 13 éves leánya: „Mama, ne menjünk a sötétben, még baj talál történni én még táncolni akarunk”, váltig parancsolt a boltosnéra saját édes atyja, hogy maradjon, hasztalan volt minden rimázkodás. Mikor a sok nép dühhel tánczolt kurjongatva: Hej, haj! nem halunk meg ma: a boltosné titokban befoogatott és haza indult. Mivel a Szolyva-patakon a hidat elvitte a nagy víz az őszszel, neki mentek a pataknak, hol a sekély víz két ágra szakad. A lovak a bokáig érő vízben megállottak és nem akartak menni, bárhogy verte a kocsis. Egyszerre zugás halatszott. Rohant lefele a felvidékről az áradás, és megindult a jég. A kocsis leugrott vezetni a lovakat. A víz pedig felemelte a szánkát és felborította. Kiestek belőle valamennyien: egy zugói izraelita, ki csak a másik oldalra akart menni, a tövisfalvi koresmára, a ki kisérő lett volna, és a boltosné, meg leánya. A víz rendkívül sebesen nőtt, a jégtáblák pedig magukkal sodorták az utasokat. A három férfi megfeszített erővel tusakodott a nyakig érő vízben az éles jégtáblákkal és lábukat megvetve gázoltak a patak medrében a nagy köveken, míg vagy 30 méterrel lejjebb nagy fáradtsággal megmarkolták a parti füzfaágakat, és elalétlan kimásztak a vízből. De a két szegény nő a haláltusában magára maradt. Be voltak burkolva kendőkkel és bundával annyira, hogy kezüket sem tudták megmozgatni. Hogy mi történt velük, nem tudja senki. Egyik megmenekült férfi úgy beszél, hogy mikor már ő is közel volt az elmerüléshez, úgy tetszett neki, mintha két sötét tömeg, egy kisebb és egy nagyobb, majd a víz alá bukva, majd felmerülve, elsurrant volna a feje felett, ez lehetett a boltosné és leánya. A szerencsétlen boltos pedig csak másnap reggel hallotta boltjában egy vasuti napszámostól a szerencsétlenséget. Örült fájdalommal vágatott a szerencsétlenség színhelyére szereteteit keresni és csepp hijja, hogy el nem emésztette magát. S máig (febr. 15.) még az a vigasztalása sincsen, hogy feleségét és gyermekét kihalászták volna. Pedig 15—20 ember keresi a jeges vízben az eltűnteket. Hasonló szerencsétlenség történt még január 18-án, mikor éjnek idején Zsdenyováról a Latorezán keresztül haza Szolyvára jött egy fuvaros. Szekerét elsodorta a víz, s míg a gazda a ló farkába fogózva a partra kijutott, addig kocsisa, egy 17 éves suhancz, a habokba lelte halálát. Mai napig se lelték meg. Három ember-halál a vízben egy hónap alatt.

Tanügy.

A szatmári rk. egyházm. néptanítók segélyegyletének 1894. évi pénztári művelete következő volt: Bevétel 1551 frt, kiadás 1124 frt 38 kr, az egylet vagyona mai nap 2075 frt 40 kr. 1894-ben volt az egyletnek

8 rendes és 8 segéddijas tagja és 2 kiskorú árvának adott nevelési pótlékot.

Államilag segélyezett iskolák. A válás- és közokt. miniszter az 1893. évi XXVI. t. cz. alapján a tanítói fizetésnek 300 frtra való kiegészítésére a f. tanévtől kezdve az alábbi ungmegyebeli g. kath. elemi iskoláknak engedélyezett állami segélyt és pedig: a daróczinak 40 frtot, a baskócinak 164 frtot, a csornaholovaink 78 frtot, a csieserinek 177 frtot, az alsó-ribnyiczei 168 frtot, a léhócinak 140 frtot, a bezőinek 164 frtot, az orlyavainak 90 frtot, az andrásócinak 80 frtot, a luhinak 204 frtot, a német-porubainak 144 frtot, a nagy-szlatinainak 152 frtot, a kaluzsainak 99 frtot, a beg.-pásztélyinek 189 frtot, a benetenienek 183 frtot, a cser-tészinek 173 frtot, a f.-reviseseinek 152 frtot, a gojdosinak 160 frtot, a hliveseinek 158 frtot, a nagy-turiczinak 72 frtot, az orosz-mocsárinak 198 frtot, a konyusinak 148 frtot, a mireseinek 142 frtot, a kosztjova-pásztélyinek 145 frtot, a lucskainak 111 frtot, a hunkócinak 40 frtot. Csak azon iskolák tanítói élvezik az állmsegélyt, kik képesítve vannak, a hol nem képesített tanítók működnek, az állmsegély a tanítói állomásnak okleveles egyénnel való betöltése után lesz csak utalványozva.

Helyi hírek.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy az előfizetés megújítása iránt intézkedni sziveskedjenek.

— *A szatmáregyházmegyei irodalmi kör elnöksége tisztelettel kéri ismételten mindazokat, kikhez a „Nép-könyvtár”-nak „Kömlővirág” cz. első füzetéből terjesztés végett példányokat küldött, sziveskedjenek azok árát szerkesztőségünk címére beküldeni.*

— **A püspöki székesegyházban** a szokásos nagybőjti szentbeszédet vasárnaponként d. u. 3 órakor Péchy Arnold jézustársasági atya fogja tartani.

— **A Kálvária-templomban** a nagybőjti időszak alatt minden pénteken d. u. 4 órakor a bőjti sz. beszédeket Bodnár Gáspár képzőintézeti tanár tartja.

— **Unger Lajosnak** áldozópappá szentelése f. hó 18-án ment végbe a papnevelő kápolnájában. Felszentelés végeztével püspök urunk őméltósága, eddigi szokásához hiven, rövid atyai oktató beszédet tartott a felszentelthez. Az új felszentelt első szent mise áldozatát f. hó 24-én vasárnap fogja az Urnak bemutatni.

— **A „Szamos”,** mult vasárnapi számában, idézvé pár mondatot lapunknak a kath. kaszinó február 3-iki közgyűléséről szóló referációjából, ennek alapján egész határozottsággal állítja, hogy ama közgyűlésen „a néppárt szervezkedett.” — Különös dolog ugyan, s nagyon jellemzi az állapotokat, hogy politikai kérdésben egy oly társadalmi lappal vagyunk kénytelenek szóba állani, a melynek semmi joga sincsen a polgárok politikai állásfoglalását, tehát legszen- tebb polgári joguk gyakorlását bírálat tárgyává tenni. De kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy sem az általa idézett pár mondatban, sem az egész közgyűlési jelentésben egy árva szó sincs a néppárttól, valaminthogy a közgyűlésen sem volt arról egy szó sem. — Vagy talán azért támadja

már előre a „Szamos” a néppártot alakítók jogosultságát, mert felekezeti színezete van? De hát a kath. egyház ellen harezot folytató liberálisizmus leple alatt nem-e a protestantizmus, zsidóság és szabadkőművesség áll-e? És nem-e ez a három felekezet indította meg először a harezot a végtelen türelmű katolicizmus ellen? és zavarta fel ez által fenekestől az ország békéjét? Mi csak védjük magunkat, a mihez isteni, emberi és polgári jogunk van. Aztán a néppárt nem hitfelekezeti párt, mert az egyesít magában mindenkit, aki az országot a honalapító kereszténységből kivetkőztetni akaró egyházpolitika ellen küzd. — És ha mégis szó volt volna a közgyűlésen a néppárttól, mint a hogy nem volt: hol van az megírva, hogy a polgárok nem beszélgethetnek, nem társalognak esetleg politikai kérdésekről a kaszinókban? Avagy csakis a „Polgári Társaság”-ben szabad politikai dolgokról társalogni, politikai bankettek adni, politikai beszédeket tartani? Tovább: vajjon a polgároknak csakis az eddig létező politikai pártok valamelyikéhez szabad csupán csatlakozni s esetleg egy új politikai pártnak tiltva van alakulni, és a polgároknak nincs joguk e pártot bizalmukra méltatni? És vajjon, ha a polgárok meggyőződésüket követve, esetleg a „Szamos”-nak nem tetsző párthoz csatlakoznak: vádolhatók-e jogosan és méltányosan arról, hogy a közbékét és szeretetet sértik? — Ugyan mit felel ezekre a kérdésekre lelkiismeretében a „Szamos”, amde már egyszer minden kitérés nélkül és igaz magyar őszinteséggel? Egyébként minden jóakaratu olvasó előtt nyilvánvaló, hogy a „Szamos” által idézett és általa balul értelmezett harezias kifejezések egyenesen azon nem általunk kezdeményezett herczehurezúra vonatkoznak, mely a törvénykezési palota elhelyezési kérdése fölött utóbbi időben keletkezett. — De hát a „Szamos” — hogy szembeszökőleg beigazolja, mily őszintén (?) szíven fekszik a részéről lépten nyomon emlegetett, de nem követett béke és szeretet — minden alaposabb tájékozódás nélkül határozottan kimondja, hogy a kath. kaszinó ama közgyűlésén „a néppárt szervezkedett.” És ez a tapogatózó feltevés, az ő nagy békeszeretetenél (?) fogva már elegendő neki arra, hogy a kath. kaszinó közgyűlésén jelen volt polgárokat „elfogultság” — „önzés” — az „erkölcsi érzékét” megölő felekezeti és pártérdekek tusait a kaszinóba való bevités”, — az intézőket pedig „sötét tervek”, „becsapási szándék”, „alakoskodás” s a fentiekhez hasonló szeretetteljes (?) kifejezésekkel illesse! — Tudomásul vesszük a „Szamos”-nak a közbékét, szeretetet és egyetértést ilyen módon előmozdítani (?) akaró s már több ízben tapasztalt, sajátos eljárását; de nem követjük. Mi haladunk a magunk útján ezután is anélkül, hogy a közbéke előmozdításának olyatén czégre alatt a másvallású polgárok ügyeibe beavatkoznánk. A jelen esetben a „Szamos” cikkének kitételeire a t. olvasó közönség megadja lelkében a méltó ítéletet. Mi pedig érdemleges válaszképen idézzük alább a „Szamos” egy mondatát, amely cikkében egyedül igaz, de csakis annyiban, amennyiben a „Szamos” a kath. polgárokat minden alapos ok nélkül békeszeretet-bontásról vádolja, holott pedig, mint a mondottakból jelenleg is ki világlik, ő bontogatja azt meg minden alkalommal. Bizony, igaza van: „Szomorú dolgok ezek városunk közéletében.” — Vé-

gül biztosítjuk a „Szamos”-t, hogy ha az egyházpolitikát ellenző polgárok a néppárt megalakítására elérkezettnek látják az időt, tenni fogják azt nyíltan és bizonyára nem fognak e tekintetben sem tanácsot, sem engedelmet kérni a „Szamos”-tól.

— **Pap Lajos gör. kath. lelkész** tiszteletére fényes társas-vacsorát rendeztek tiszteelői f. hó 17-én este a polg. társaság üvegtérmeiben. Ugy tudjuk, hogy a jelen voltak 150-nél többen lehettek. A társaságban hölgyeket is láttunk az ünnepezt hozzatartozói közül, kik az ő örömeiben osztozni e helyen is ohajtottak. Az ünnepezt Jandrisics János apát-plebános és Kiss Gedeon főkapitány közt az asztalfőn foglalt helyet, jobbra-balra aztán a résztvevők ültek le, a háttérben pedig a czigány muzsikált. A terem kissé friss levegőjét a lelkes hangulat gyorsan felmelegítette s vacsora kezdetével azonnal megindult a szép szavak áradata. Az első pohárt az ünnepezt köszöntötte a pápára és királyra, az áldomást a társaság állva hallgatta meg. Tabajdy Lajos ev. ref. lelkész a szamos-újvári püspököt éltette. Kiss Gedeon főkapitány a főispánt, Hubán Gyula a polgármestert és törvényhatóságot köszöntötte fel. Ezután emelkedett fel Jandrisics János apát-plebános és szokott ékesszólásával éltette Pap Lajost. A tósztra a gör. kath. dalárda zendítette 4-esben Nitsch József vezetése alatt az „Éljen soká”-t. A precisitással énekelt, „Éljen soká”-t közkívánatra többszörösen meg kellett ismételnie. Utóbb több dalt adott elő — hatással. Pap Lajos 2-szor a hazára ivott, oly lelkesült honszeretettel, hogy szavai valóságos szenzációt keltettek. Bodnár Gáspár tanár, Csomay Imre ügyvéd, Rácz István ev. ref. lelkész, Kelemen Samu, Raucha Mihály ügyvéd Pap Lajosra, Pap Lajos Jandrisics apát-plebánosra, Ferenczy János a társaságra mondott tósztot. Nyisztor János szállósi állami tanító a legmélyebb és leglelkesebb lojalitással, példát adó hazafisággal igen szép díkezióban köszöntötte az ünnepezt. Dr. Fejes István szintén az ünnepezt ürité poharát. — A bankett valóban nagy arányú és impozáns volt s az ünnepezt lelkészt sok szeretettel, tisztelettel környezték és köszöntötték.

— **A szatmári kath. kaszinó** febr. hó 25-én hétfőn este 7/27-kor társas összejövetelt rendez, a melyen Dr. Schöber Emil mutatóvanyokkal összekötött szabad előadást tart a tenger természetrajzából. Az előadás optikai mutatóvanyokkal lévén összekötve, kérjük a közönséget, sziveskedjék lehetőleg színházi látesővel megjelenni.

— **Államsegély.** A helybeli ipariskola segélyezésére a vallás- és közoktatási miniszterium az 1894/95-ik tanévre 500 frtot utalványozott.

— **Meghívó.** A f. év márczius hó 3-án a vígadóban a szatmári filléregylet és népkönyha javára tartandó táncmulatsággal egybekötött hangversenyre. A rendezőség nevében: Radó Bertalan b. b. alelnök, Steinberger József b. b. elnök, Markovits Mór b. b. pénztárnok, Dr. Kelen József, Lendvai Vilmos, b. b. titkárok. — Belépti díj: Személyjegy 1 frt 50 kr. Családjegy 4 frt. Karzatjegy 1 frt 50 kr. A hangverseny kezdete este 8 órakor. Jegyek előre válthatók Lóvy Miksa és Páskuj Imre uraknál. Műsor: 1. Felolvasás: Dr. Fejes István ur. 2. Ének Pálffy Nina urnő. Zongorán kíséri Steinberger Józsefné urnő. 3. Dialog: Roóz Samuné urnő és Dr. Kelemen Samu ur. 4. Hegedű: Fodor Izsó ur, zongorán kíséri Markovits

Elemér ur. 5. Szavlat: Steinberger Józsefné urnő. 6. Szatmári mükedvelők zenekara.

— **Nyilvános nyugtázás.** A néhai Komócsy József siremlékére adakoztak: a szatmár-megyei róm. kath. néptanítóegyesület 5 frt, dr. Steinberger Ferencz 3 frt, Jandrisics János, Hérmán Mihály, Bossin József, Uray Géza 2—2 frt, a szatmári r. kath. egyház-megyei néptanítók segély-egyesülete 5 frt, Aiben Mátyás, Ratkovszki Pál, dr. Fejes István, dr. Buza Sándor, Ruprecht Alajos, Bodnár Gáspár, Krasznai Zsigmond, Frankó János, Erdélyi Imre 1—1 frt, Jankovics János, Méder Mihály, Bodnár György, Unger Lajos, N. N., Mondik Endre 50—50 krt. Összesen 33 frt., mely összeget f. hó 15-én elküldöttem Budapestre Jeszenszky Danó urnak a Petőfi-Társaság pénztárnokának. Szatmár, 1895. február 15. Erdélyi Imre népis-kolai igazgató.

— **Kritikus napok 1895-ben.** Falb Rudolf hirneves időjós, a következőleg állította egybe a jövő évben az ő elmaradhatatlan (?) kritikus napjait: Első rangú kritikus napunk nyolcz lesz és pedig márczius 11, márczius 26, április 9, július 22, augusztus 20, szeptember 18 és október 18. — Másodrangu kritikus nap lesz nyolcz: febrár 24, április 25, május 9, június 22 október 14, november 2 és 6, december 31. — Harmadrangu kritikus napok: január 25, május 24, június 7, július 7, augusztus 5, december 2 és 16. Így tehát összesen 25 kritikus nap lesz a jövő évben. Jóslatát egy kis broszúra alakjában tette közzé, kommentárral kísérvé, melyben elmondja hogy a jelzet napokban földrengés, vizáradás, villámpások, jégverés és más hasonló kellemes meglepetés éri a benne hívő balekokat. Azt hisszük, hogy mint eddig sohse mondott igazat, most is csak fikció az ő jóslata, s mi nem is ülünk fel a jó Falbnak.

— **A bélyeg gyűjtésnél** figyelembe veendő: 1. a bélyeg sértetlen legyen. A postai lebélyegzés egészen meg legyen, e végből a bélyeg kellő széllal vágandó ki. Ha a bélyeg meg van sérülve vagy a postai lebélyegzés hiányos, akkor is használható a bélyeg, csak hogy jóval kevesebb értékű. 2. Lehetőleg az egész levelező lapot, a zárt levelezőlapnak egész czimlapját kell átadni, mert így sokkal nagyobb értékű.

— **Orosz kitüntetés.** A párhónappal ezelőtt lezajlott szentpétervári nemzetközi nagy kertészeti kiállításon kitüntetteknek jegyzéke most került birtokunkba. E kiállításon több részről adományozott kitüntetések között Ó eszásári fensége Mihailovics Nikolai nagyherczeg a kiállítás védnöke által adományozott kilencz nagy arany érem foglalván el a legkiválóbb helyet rendkívüli nagy érdeklődés tárgyát képezték; mert általános volt az óhaj, hogy e kilencz nagy kitüntetés Oroszországban maradjon, a minthogy is nyolczat csakugyan a legelőkelőbb orosz czégek vívtak ki. A nagyherczeg érmeinek kilenczedikére azonban az ezen világversenyre sereglett angol francia és német világczégek óriási versenyével szemben egy hazai czég — Mauthner Odön budapesti magkereskedő — érdemesítettett. Midőn a hazai magkereskedelem ily magas fokra emelkedését örömmel vesszük tudomásul őszintén óhajtjuk, hogy földmivelésünk egyéb ágazatai is ily törekvő czégek kezeiben legyenek, mert ez esetben csakhamar fel fog az virágozni és a válság ellensúlyozva lesz az óriási haladás által. Mauthner további törekvéséről pedig reméljük, hogy épugy mint magterményeiáknak Németország felé hathatósan utat tört, legujabb nagy diadalmának terén; Oroszországban is új vidékeket fog föltárni magkivitelünknek.

Színház.

Színházunk újdonságainak sorát a felolyt héten két darab gazdagítja: „A jó barátok”, Sardou színműve, az egyik; „Ifjabb Fromont és idősb Risler”, Daudet drámája, a másik. Az elsőnek minden sorából egy ragyogó tehetség szól felénk. Alapeszméje, felfogása, a lélektani hűség iránti érzéke meglepő. A keserű humor és a szarkazmus sok eredeti vonást vegyít e színműbe. Az előadás ki-magasló alakítása Makó Caussade-ja volt. Emphatikus volta mellett erő, igazság és egyszerűség uralkodott játékában. Ki kell emelnünk még Szarvasit, Andorfit és Szik-lait, kik distingvált játékukban nagyban hazzájárultak az előadás sikeréhez.

A másik darabban kevesebb az eredetiség, de több a cselekvény. Daudet a finom szellemű, poétikus lelkű elbeszélő, ki varázshatalommal bírja megejteni az olvasók szívét, ki a modern irodalom zsbivásári zajában költő maradt, s kit a társadalom szennye nem érintett, ibseni problémákra adta a fejét e drámájában, melyeknek labirintjából elég szerencsésen menekül. Az előadásból Szarvasi játéka emelkedett ki. Talán a szerep inspirálta, talán egyénisége nyilatkozott meg erősebben, annyi bizonyos, hogy ez alkalommal felül emelkedett azokon a szerelmes hőskön, kiknek személyesítése az ő feladata. Ma valósággyal egyénített. A többi szerep nagy részt hálátlan, talán a Makó Aidáét kivéve, ki ma sem szorul külön dicséretre.

Nyiltér. *)

Nyilatkozat.

A vidéki lapok egynemelyikében „Nyilatkozat” címmel Haldek Ignác alírásával egy nyiltéri közlemény jelent meg, melyben Haldek Ignác magkereskedő, a ki rövid idővel ezelőtt a budapesti kir. Törvényszék fenyítő osztályának nyilvános tárgyalási termében **vádltként a vádlottak padján ült**, saját kényelmetlen situációjának leplezése végett az ellene még mindig folyamatban levő bűnügyre vo-

*) E rovat alatt közlöttékert nem vállal felelőséget a szerk.

Terményárak.

február 20.

Termény métermázsanként	Szatmáron			
	frt	kr	frt	kr
Tiszta buza — — uj	5	90	5	70
Kétszeres — — uj	5	60	5	40
Rozs — — uj	5	60	5	40
Arpa — — uj	—	—	—	—
Zab — — —	5	20	5	—
Tengeri — — —	6	20	6	—
Kása — — —	9	30	9	—
Fehér paszuly — — —	5	50	5	40
Tarka — — —	5	20	5	—
Szilva — — —	10	20	10	—
„ füstölt — — —	9	—	8	60
Repcze — — —	—	—	—	—
Krumpli zsákja — uj	1	60	1	40
Szalonna — — —	48	—	46	—

natkozólag a vidéki közönséggel egyet-mást elhitetni igyekszik.

Ezen tendenciósus híreszteléssel szemben, de annak előrebocsátása mellett, hogy egy bírói határozatnak jogerőre emelkedése előtt senki ember fiával, különösen a még jogerőre nem emelkedett bírói határozat által érdekelt féllel polémiába nem bocsátkozom, szárazon csupán annak konstatálására szoritkozom, hogy a budapesti kir. törvényszék mint büntető bíróság előtt szabályszerűen lefolyt bűnvizsgálat alapján a budapesti kir. ügyészség mint vádhatóság **hivatalból** Haldek Ignác magkereskedő ellen vádindítványt tett és a **főméltóságú kir. Curia 7307/B. 894. sz. a. kelt határozatával éppen a vizsgálat adatai alapján Haldek Ignác magkereskedőt a lopás büntetetté való felbujtás miatt vád alá helyezni rendelte.**

Az ezen vádhatározat folytán megtartott végtárgyaláson a **közvadászó kir. ügyész** ezen tárgyalás fejleményeihez képest a **vádat fenntartotta** és Haldek Ignác magkereskedőt a **lopás büntetetté való felbujtás hivatalból üldözendő büncselekményének elkövetése miatt** indítványozta megbüntettetni.

Az első fokban eljáró bíróság vádlott Haldek Ignácot felmentette ugyan, de a büncselekmények megtorlásának szorgalmazására hivatott **vádhatóság nyomban nyilvános tárgyaláson a felmentő ítélet ellen fellebbezését jelentette be.**

Haldek Ignác felmentése tehát **még nem jogerős** és felső bíróságaink vannak hivatva Haldek Ignác eljárása felett ítéletet mondani; ő maga saját ügyében bíró nem lehet és nyiltéri közleményekkel bíróságainkat praecoepálni nem fogja.

Ennyit tartoztam az igazság érdekében kijelenteni, de polemiába Haldek Ignáccal nem bocsátkozom, csak azt kívánom még megjegyezni, hogy **merő valótanság az, a mit Haldek „nyilatkozat”-ában még eddig jogerőre nem is emelkedett** felmentésének okául felhoz.

A kit a Curia jogerősen **lopás büntetetté való felbujtás** miatt **vád alá helyezett** és a ki ellen a vádhatóságot képviselő kir. ügyész ezen **büntett** miatt a vádat nyilvános végtárgyaláson **hivatalból fenntartotta és a ki ellen végre a kir. ügyész fellebbezése folytán a bünvádi eljárás még ma is folyamatban van**; az ugyancsak hiába fenyegetődzik hamis vádaskodás miatt való feljelentéssel!

Budapest, 1895. február

Mauthner Ödön

Irodalom.

— „Rövid halotti szent beszédek.”
Idegen kutfók nyomán írta és kiadja két

átadó pap Szatmártt. A katolikus lelki pásztorokat is igen gyakran szokták fölkérni, hogy az elhunytak koporsója-, vagy sirja fölött az érdekelt gyászolókhoz vigasztaló szavakat intézzenek. E célra megbecsülhetlen szolgálatot tesz a fentemlített, s tudunkkal a magyar kath. irodalomban egyedül álló kiadvány, mely hit- és erkölcsi igazságokat tartalmazó 42 rövid halotti szent beszédet foglal magában. — Ara füzve 1 forint (etiam e. s.) Kapható a „Pázmány-Sajtó” címén. Szatmáron.

— **Megjelent** és beküldetett a „Legszentebb Rózsafüzér Királynéja” ez. képes havi folyóirat 2. száma. Szerkeszti és kiadja Kindler Imre sz. Dom. r. atya Szombat-helyen. Ara egész évre 1 frt (2 kor.) 10 pld. egyszerre, egy címre rendelve és előre fizetve 8 frt, 50 péld. 36 frt. Változatos tartalma a következő: A század végén (Vers Kines J) 2. Mária-ünnep februárban. (Dr. T.) 3. Az ima az üdvösség nagy eszköze (Sz Alfonz.) 4. A legszebb imádság. (M.) 5. Lelki sz. gyakorlatok a Rózsafüzér titkairól alkalmazva. 6. Sz. Domokos (Vers.) 7. A meglevenedő szobor hiteles leírása. 8. Közlemények b. Alán atya irataiból. 9. Társulati értesítés. 10. Ricci sz. katalin 11. Engeszteljük meg Jézust az imádandó oltáriszentségben. (Cordula Pe-grina.) 12. Lelki kincstár.

Szerkesztői üzenetek.

K. Gy. N.-Kap. A hajó alkalmilag 3 léket kapott. Szerencsére az „Elbe” sorsára még nem jutott. Ha szerencsésen partot ér, ott biztonságosabb helyen lesz mint a hullámzó tengeren, mert nincs aggasztóbb, mint a fenyegető veszedelem.

T. J. Hosszumező. Szívesen közöljük. A derék hosszumezőiek ügybuzgósága ismeretes. Szép törekvéseik eredményéről időnként legyen szíves bennünket tovább is értesíteni.

J. A. Bécs. A lap rendszeresen küldetik. Talán egyik-másik szám azért nem jut illetékes közbe, mivel valamelyik német sógor méltatja figyelmére. Különben utána nézünk. A szenzaciós dolog iránt szenzaciós az érdeklődés. Különleges ödvözlöt.

Eladó Házastelek.

Zrínyi-utca 16. sz. sarokház előnyös feltételek mellett **örök áron eladó.**
Értekezhetni helyben a tulajdonossal.
3-3

Vasuti menetrend.

Érvényes 1894. május 1-től.

Állomások.		Személy vonat		Vegy. vonat		Személy vonat	
<i>Szatmár—Debreczen.</i>							
M.-Sziget	indul	11:30	6:00	1:35	3:56		
Királyháza	érkezik	1:51	7:47	4:45	5:47		
Szatmár	indul	3:55	9:06	9:52	7:09		
Szatmár	érkezik	4:05	9:14		7:16	3:45	
Nagykároly	érkezik	5:23	10:13		8:15	5:00	
Debreczen	indul	7:50	12:16		10:16	7:45	
Budapest	indul	1:50	8:15		5:50		
*) Debreczentől gyorsvonat.							
<i>Szatmár—Királyháza.</i>							
Budapest (Debreczenig)	indul	7:10	Sz. v.	Sz. v.	8:25		
Debreczen gyorsvonat	érkezik	3:05	7:09	3:28			
Nagykároly	indul	5:09	10:29	5:54			
Szatmár	indul	6:23	11:47	6:46			
Szatmár	érkezik	6:31	12:02	7:00	V. v.		
Királyháza	érkezik	7:42	1:33	8:20	12:21		
M.-Sziget	indul	9:56	4:30	10:45	1:55		
<i>Szatmár—Nagybánya.</i>							
Nagybányáról	indul	5:50	3:30				
Szatmárra	érkezik	8:56	6:38				
Szatmárról	indul	6:43	7:27				
Nagybányára	érkezik	9:58	10:38				

Az éjjeli idő (esti 6:00-tól reggeli 5:50-ig) a percekjelző számok aláhuzásával van kitüntetve.

Szatmáron, nyomtatott a „Pázmány-sajtó”-ban.